



Handläggare: Eva Woll Tegbäck
Telefon: 08 - 508 35 528

Till
Arbetsmarknadsnämnden
den 16 april 2013

Ärende 4

REMISSYTTRANDE ÖVER MOTION (2013:2) AV ÅSA JERNBERG (MP) OCH MARTIN MICHEL (MP) OM STÖTTANDET OCH UTVECKLANDET AV DET ARBETSIKTEGRERANDE SOCIALA FÖRETAGANDET

Remiss från kommunstyrelsen dnr 331-154-2013

Arbetsmarknadsförvaltningens förslag till beslut

1. Arbetsmarknadsnämnden hänvisar till förvaltningens tjänsteutlåtande som yttrande över remissen.

Charlotte Svensson
Arbetsmarknadsdirektör

Karin Eriksson Bech
Utvecklingschef

Sammanfattning

Arbetsmarknadsförvaltningen har av kommunstyrelsen erhållit en remiss, motion (2013:2) om stöttandet och utvecklandet av det arbetsintegrerande sociala företagandet.

I motionen anförs att det inom områdena offentlig upphandling, finansiering samt kunskap och stöd finns möjligheter för Stockholms stad att göra skillnad och underlätta för de arbetsintegrerande sociala företagen att växa och bli fler.



När det gäller stöd för bildandet och utveckling av sociala företag så sker detta i Stockholm bl.a. genom Coompanion och SKOOPI. Staden bidrar idag med finansiellt stöd till Coompanion. Staden har också möjlighet att som stödjande medlem i SKOOPI bidra till den verksamhet de bedriver. Dessa organisationer liksom de sociala företagen själva är sannolikt de bästa ambassadörerna för att ge stöd och sprida kunskap om socialt företagande.

Lagen om offentlig upphandling (LOU) ger stöd för att beakta sociala hänsyn i upphandlingens olika faser. Arbetsmarknadsförvaltningen avser att för egen del i samband med kommande upphandlingar av varor och tjänster överväga vilka möjligheter som finns att ta sociala hänsyn och utforma förfrågningsunderlag därefter.

Ärendets beredning

Detta ärende har beretts inom utrednings- och utvecklingsstaben i samverkan med ekonomistaben.

Bakgrund

Motionen

En motion(2013:2) av Åsa Jernberg (Mp) och Martin Michel (Mp) om stöttandet och utvecklandet av det arbetsintegrerande sociala företagandet har lämnats till kommunstyrelsen. Ärendet är remitterat för yttrande till arbetsmarknadsnämnden m.fl.

Motionärerna anför att det inom områdena offentlig upphandling, finansiering samt kunskap och stöd finns möjligheter för Stockholms stad att göra skillnad och underlätta för de arbetsintegrerande sociala företagen att växa och bli fler. Fler sådana företag kan skapa nya jobb, rehabilitera människor och ge människor som länge varit inaktiva (bl.a. långtidsarbetslösa, långtidssjuka och personer med funktionsnedsättning) en meningsfull sysselsättning. Företagen kan bidra till att stärka människors självkänsla och frigöra deras kreativitet. Det kan vara en av flera vägar till att bryta den strukturella arbetslösheten.

Kommunfullmäktige föreslås besluta att

- utforma stadens arbete med upphandling på sådant sätt att sociala krav ställs i alla fall där det är möjligt
- när det är lämpligt att dela upp stadens upphandlingar i mindre delar för att möjliggöra för mindre aktörer att delta och även se över möjligheterna till längre kontraktstider

- uppdra åt stadsledningskontoret att ta fram förslag på finansieringsmöjligheter för de arbetsintegrerande sociala företagen, lösningar som ska beaktas är bl.a. stöd genom kreditgarantier respektive inrättande av en investeringsfond
- säkerställa att de arbetsintegrerande sociala företagen får kompetensutveckling, stöd och rådgivning samt höja medvetenheten inom staden om vad arbetsintegrerande socialt företagande är
- ta fram en kommunal policy och utvecklingsplan för den sociala ekonomin i staden, inklusive de arbetsintegrerande sociala företagen

Sociala företag och sociala ekonomin - definitioner

”Med social ekonomi¹ avses organiserade verksamheter som primärt har samhälliga ändamål, bygger på demokratiska värderingar och är organisatorisk fristående från den offentliga sektorn. Dessa sociala och ekonomiska verksamheter bedrivs huvudsakligen i föreningar, kooperativ, stiftelser och liknande sammanslutningar. Verksamheter inom den sociala ekonomin har allmännyttan eller medlemsnytta, inte vinstintresse, som främsta drivkraft.”

De arbetsintegrerande sociala företagen ingår i den sociala ekonomin.

Med arbetsintegrerande sociala företag² avses företag som driver näringsverksamhet (producerar och säljer varor och/eller tjänster)

- med övergripande ändamål att integrera människor som har stora svårigheter att få och/eller erhålla ett arbete, i arbetsliv och samhälle
- som skapar delaktighet för medarbetarna genom ägande, avtal eller på annat väl dokumenterat sätt
- som i huvudsak återinvesterar sina vinster i egna eller liknande verksamheter
- som är organisatoriskt fristående från offentlig verksamhet

I Tillväxtverkets publikation (maj 2012) Företagen som öppnar dörren till arbetslivet står följande: *De arbetsintegrerande sociala företagen säljer varor och tjänster och har kunder på marknaden som vilket annat företag som helst. Alla arbetsintegrerande sociala företag anställer personer som får anställningsstöd, ordnar praktikplatser, arbetsträning och rehabilitering eller medverkar på andra sätt i integration på arbetsmarknaden. Detta sker genom upphandling av platser, avtal eller andra överenskommelser med Arbetsförmedlingen, kommuner, Försäkringskassan eller Kriminalvården. Det kan vara för personer som haft svårt att få och behålla ett arbete beroende på till exempel funktionsnedsättning, sjukdom, missbruk, kriminalitet,*

¹ Rapport Social ekonomi - en tredje sektor för välfärd, demokrati och tillväxt från regeringens arbetsgrupp för den sociala ekonomin (1999)

² Regeringens handlingsplan (april 2010)



inlärningssvårigheter eller något annat. De arbetsintegrerande sociala företagens roll är att stötta människor på vägen mot egen försörjning, helt eller delvis, och en plats i arbetslivet. De personer som kommer till ett arbetsintegrerande socialt företag genom insatser från det offentliga kan sedan göra karriär inom företaget och få en anställning där eller hitta arbete på någon annan arbetsplats.

En hög delaktighet i sin egen arbetssituation är stimulerande för alla, inte minst om man inte har haft ett arbete på länge. De arbetsintegrerande sociala företagen arbetar medvetet med empowerment för att stötta människor att bli aktiva och ta ansvar för sin egen situation och företagets utveckling utifrån den egna förmågan. De flesta arbetsintegrerande sociala företag är organiserade i kooperativ form och kallas ibland sociala arbetskooperativ. De ägs av medarbetarna och är demokratiskt styrda företag med de kooperativa grundvärderingarna som innebär en hög delaktighet. De företag som är organiserade på annat sätt har metoder och planer för hur de arbetar med delaktighet, ansvar och individuell utveckling.

Arbetsmarknadsförvaltningens synpunkter

Den sociala ekonomin eller tredje sektorn är precis som andra företag värdefulla komplement till den verksamhet som bedrivs inom Jobbtorg Stockholm, Arbetsförmedlingen och andra samarbetspartner.

De sociala arbetskooperativen och de arbetsintegrerande sociala företagen kan sägas ha ”dubbla affärsidéer” vilket betyder att de dels verkar för att stärka människor som står långt från arbetsmarknaden dels driver näringsverksamhet inom en mängd områden. Det kan till exempel vara fastighetservice, produktion av specialdesignade möbler, trädgårdstjänster, hantverk, café och catering, vandrarhem, kontor, IT, hushållsnära tjänster och hunddagis. Precis som för alla andra företag är det viktigt att affärsidén går att utveckla och att det finns ett kundunderlag, en efterfrågan på marknaden.

De arbetsintegrerande sociala företagens övergripande mål är att skapa arbetstillfällen för de som står utanför, eller som inte fått tillträde till arbetsmarknaden, på grund av funktionsnedsättning eller andra arbetshinder. Detta stämmer väl överens med Jobbtorg Stockholms uppdrag att förbättra inkluderingen av utsatta grupper på arbetsmarknaden. Många sociala företag är organiserade som sociala arbetskooperativ och där arbetssättet vilar på principerna om självhjälp, personligt ansvar, demokrati, jämlikhet, rättvisa och solidaritet, dvs. principer som i hög grad stärker självförtroende och förmåga att arbeta hos människor som upplever ett utanförskap.

Arbetsintegrerande företag är ett värdefullt komplement till befintliga insatser och möjliggör att fler personer får ytterligare en språngbräda för att närma sig arbetsmarknaden eller ett arbete.



Många gånger förknippas arbetsintegrerande sociala företag med secondhandbutiker och catering. Som exemplen ovan visar så är marknaden bredare än så och i vissa andra länder inom EU är det vanligare med sociala företag än vad det är i Sverige.

Lagen om offentlig upphandling (LOU) och möjligheterna att ta sociala hänsyn

För att köpa varor och tjänster från de arbetsintegrerande sociala företagen krävs att dessa upphandlas. I LOU sägs att upphandlande myndigheter bör beakta sociala hänsyn och miljöhänsyn om upphandlingens art motiverar. Lagstiftningen ger stöd för att beakta sociala hänsyn i upphandlingens olika faser.

Uppdelning av stadens upphandlingar i mindre delar och kontraktstider

I motionen sägs också att det kan vara lämpligt att dela upp stadens upphandlingar i mindre delar för att möjliggöra för mindre aktörer att delta och även se över möjligheterna till längre kontraktstider.

Detta är möjligt att göra, dock med hänsyn tagen till LOU:s krav på likabehandling, icke-diskriminering, öppenhet, ömsesidigt erkännande och proportionalitet. Arbetsmarknadsförvaltningen anser att en upphandlande myndighet också måste väga in på vilket sätt en ev. uppdelning kan bli kostnadsdrivande eller ej. Enligt LOU får ett ramavtal löpa under längre tid än fyra år endast om det finns särskilda skäl.

Stöd till arbetsintegrerande sociala företag för kompetensutveckling

När det gäller kompetensutveckling och stöd till utveckling och/eller start sociala företag/kooperativ så kan nämnas två organisationer som gör detta.

Coompanion – kooperativ utveckling Stockholms län är en ideell organisation som koordinerar aktörer inom den sociala ekonomin och har rådgivning, information och utbildning till människor som vill starta och utveckla företag eller organisera sig för att utveckla sin ort. Coompanion finansieras till två tredjedelar regionalt av organisationer, offentlig sektor, konsultintäkter och EU-medel. Tack vare det offentliga stödet kan Coompanion erbjuda kostnadsfri rådgivning. Stockholms stad bidrar med 500 tkr för 2013. Flera stadsdelförvaltningar har erhållit rådgivning och konsulterat Coompanion.

Föreningen SKOOPI är en nationell intresse- och nätverksorganisation vars mål är att förbättra förutsättningar för att starta och driva sociala arbetskooperativ och andra arbetsintegrerande sociala företag, där människor kan arbeta utifrån sina förutsättningar. Det sker genom stöd och utbildning kring anställningsformer, försäkringar, upphandlingar och avtal. Dessutom informerar SKOOPI om statsbidrag, projekt och andra externa finansieringsmöjligheter, liksom om övriga



nyheter från regering och myndigheter. SKOOPI arbetar även med opinionsbildning för att påverka förutsättningarna för att starta och driva sociala arbetskooperativ och arbetsintegrerande sociala företag. Sociala arbetskooperativ och arbetsintegrerande sociala företag, som i sin verksamhet utgår från de kooperativa principerna, kan söka medlemskap i SKOOPI. SKOOPI har ett drygt hundratal medlemsföretag, främst Sociala arbetskooperativ och arbetsintegrerande sociala företag och verksamheten finansieras med projektmedel och medlemsavgifter. Även andra organisationer och privatpersoner är välkomna som stödmedlemmar.

Arbetsmarknadsförvaltningen anser att Coompanion och SKOOPI och de sociala företagen själva sannolikt är de bästa ambassadörerna för att ge stöd och sprida kunskap om socialt företagande.

Bilaga:

1. Motion (2013:2) av Åsa Jernberg (MP) och Martin Michel (MP) om stöttandet och utvecklandet av det arbetsintegrerande sociala företagandet